

2026-08-31

Den etymologiska betydelsen av begreppet ”dårarnas julafton” och ett lokalt exempel från Mönsterås kommun

Etymologi

Begreppet ”dårarnas julafton” används som ett beskrivande uttryck för en situation som präglas av totalt kaos, vansinne, galenskap eller extrem oreda där allt verkar ha vänt upp och ner.

När någon säger att en händelse är som ”dårarnas julafton” menar man att situationen har spårat ur helt och hållet. Det kan jämföras med liknande uttryck som "rena dårhuset" eller "amatörernas afton".

Bakgrund och sammanhang

Används i vardagligt tal eller skrift för att beskriva politiska debatter, röriga tillställningar eller kaotiska projekt där det känns som att de ansvariga har tappat greppet.

Ett lokalt exempel

**OKNÖ MED RÄTT FÖRUTSÄTTNINGAR
- EN TURISTMAGNET**

Vi vill utveckla Oknö till ett välskött och levande besöksmål där natur, bad och aktiviteter lockar både kommuninvånare och turister.

Fler attraktiva badmöjligheter

Vi vill utveckla badmöjligheterna på Oknö, gärna med en eller två sandstränder.

Levande och inbjudande campingar

Oknö behöver fungerande och inbjudande campingar. Oknöcampingen (First Camp) behöver utvecklas av en driftig entreprenör. Om en privat lösning inte är möjlig behöver kommunen vara beredd att ta ansvar.

Mer liv med fik och sommaraktiviteter

Vi vill skapa möjligheter för små fik, UF-företag och fler aktiviteter på Oknö. After beach och andra sommaraktiviteter kan skapa mer liv och rörelse.

Bättre liv till Öland

Vi vill undersöka möjligheten till båttrafik mellan Oknö och Öland, exempelvis med dagsutflykter till Borgholm.

Ett välskött och utskött Oknö

Vi vill att stränder, naturområden och gemensamma miljöer på Oknö ska vara välskötta, tillgängliga och inbjudande.

Bättre vattenmiljö

Arbetet för en bättre vattenmiljö ska fortsätta, med mindre utsläpp och bättre vattencirkulation i bland annat Trollsjön.

Fråga 1: Vad krävs det för kompetens innan man investerar i en färjeförbindelse?

För att framgångsrikt investera i en färjeförbindelse krävs en bred kombination av maritim juridik, transportekonomi, teknisk fartygsförståelse och operationell riskhantering. Eftersom färjetrafik är kapitalintensiv och hårt reglerad, krävs spetskompetens inom flera specifika områden snarare än bara ett allmänt investeringskunnande.

Här är de kritiska kompetensområdena uppdelade efter funktion:

1. Finansiell och kommersiell kompetens
2. Maritim kompetens
3. Juridisk kompetens
4. Teknisk kompetens

Fråga 2: Vad krävs det för att få en färjeförbindelse lönsam?

För att en färjeförbindelse ska vara ekonomiskt lönsam krävs det att de totala intäkterna överstiger de höga drift- och kapitalkostnaderna.

Här är de viktigaste faktorerna uppdelade i tre huvudområden:

1. Intäkter och efterfrågan

- Hög nyttjandegrad: Jämn ström av passagerare och fordon året om, inte bara under semestersäsongen.
- Frakt och gods: Lastbilar och kommersiellt gods ger stabila basintäkter som bär linjen under lågsäsong.
- Ombordförsäljning: Restauranger, taxfree, hytter och nöjen står ofta för en avgörande del av vinstmarginalen.
- Prissättning: Dynamiska biljettpriser som maximerar intäkten per avgång baserat på efterfrågan.

2. Kostnadskontroll och effektivitet

- Optimal fartygstyp: Rätt storlek och kapacitet på färjan så att man inte kör runt med tomma däck.
- Bränsleeffektivitet: Smarta ruttval, energieffektiva motorer och omställning till el eller biobränslen för att sänka energikostnaderna.
- Snabba hamnvändningar: Minimera tiden vid kaj så att fartyget är i rörelse och genererar pengar så mycket som möjligt.
- Personalstyrka: Effektiv bemanning som följer lagkrav men anpassas efter säsongsvariationer.

3. Marknadsförutsättningar och geografi

- Geografisk fördel: Rutten måste vara ett tids- eller kostnadseffektivt alternativ till broar, flyg eller omvägar på land.
- Infrastruktur: Valfungerande hamnar med bra anslutningsvägar för både bil- och tågtrafik.
- Subventioner: För samhällskritisk infrastruktur (t.ex. i skärgårdar) krävs ofta statliga eller regionala bidrag (allmän trafikplikt) för att nå lönsamhet.

Den minnesgoda läsaren kanske minns att denna fråga utreddes redan för ganska exakt 16 år sedan av dåvarande informationschefen Claes Kempe?

Han konstaterade följande efter att socialdemokraten Kristina Nyman lämnat in en motion¹ om saken:

"Claus Kempe konstaterar dock att det i dagsläget inte tycks gå att driva en färjelinje utan att kommunen skjuter till någon form av förlustgaranti. Men att kommunen skulle bidra ekonomiskt är inte aktuellt, menar Kempe.

Han hänvisar till att de redare som tidigare har försökt driva färjelinjer, har fått avveckla verksamheten på grund av dålig lönsamhet och underskott.

"Främsta orsaken till det beror på låg beläggning i förhållande till omkostnaderna" skriver Claus Kempe som också nämner att ett problem har varit att man har fått ställa in turer på grund av hårt sjöväder."

Måhända kan Mönsterås kommun investera vinsten² från försäljning av Emåbygdens Vind AB i detta projekt? [OBS: ironi!]

¹ www.barometern.se/monsteras/haxpark-kan-ge-farjelinje-igen/

² Mönsterås kommun investerade 59 miljoner i Emåbygdens Vind AB tillsammans med två andra kommuner. Efter 15 år såldes vindkraftverket för 2,5 miljoner. Anders Johansson (C) och Robert Rapakko (S) representerade Mönsterås kommun i bolagsstyrelsen.